

תובענות ייצוגיות

נובמבר-דצמבר 2024

עו"ד דורון רדעי עו"ד ניצן גדות

- 1 שיקולי בית משפט בנושא זימון עדים במסגרת הדיון בבקשת האישור רע"א 18251-09-24 אבו סמרה זאהר נ' הוט מערכות תקשורת בע"מ
- 2 אילו טענות חדשות ניתן לכלול במסגרת כתב התגובה – מבחן המענה הישיר רע"א 48599-09-24 טסלה מוטורס ישראל בע"מ נ' פרדי בננו ואח'
- 3 תביעה ייצוגית בעילת הרשלנות - גבולותיה רע"א 397/23 גלילות שטראוס בע"מ נ' וויזאן ג'ובראן ואח'
- 4 בשלבי חקיקה – הצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקון מס' 16), התשפ"ד-2024

שיקולי בית משפט בנושא זימון עדים במסגרת הדיון בבקשת האישור רע"א 18251-09-24 אבו סמרה זאהר נ' הוט מערכות תקשורת בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (סגנית הנשיאה, כב' השופטת חנה קיציס) במסגרתה נדחתה בקשת המבקש לזימון עדים.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוסקופף) דחה את הבקשה בנימוק הבא: "ההחלטה עליה מלין המבקש היא החלטה דיונית מובהקת. כידוע, ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בהחלטות מעין אלו, המצויות בלב שיקול הדעת של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם ההחלטה מנוגדת לדין או גורמת לעיוות דין. ענייננו אינו נמנה על מקרים אלו. כפי שנקבע בפסיקה, וכפי שהזכיר בית המשפט קמא, בבואו של בית המשפט להכריע בבקשה לזמן עדים בהליך תובענה ייצוגית עליו לבחון, בין היתר: האם ניתן היה לאתר את העדים בשקידה ראויה בטרם הגשת בקשת האישור; האם הם נדרשים לבירור התובענה הייצוגית; והאם זימונם יסרביל את ההליך. בית המשפט קמא בחן את בקשת זימון העדים בשים לב לשיקולים אלו, ומצא כי המבקש לא הראה כי קיימת הצדקה לזמן את העדים כמבוקש. מסקנה זו מקובלת עליו לחלוטין, והיא לבטח אינה מקימה עילה להתערבות." (החלטה מיום 19.12.2024).

בשם המבקש: עו"ד פינחס מיכאל אור, עו"ד ליאת שטיין.

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (כב' השופט עוז ניר נאו') במסגרתה נדחתה בקשת המבקשת למחיקת תגובת המשיבים לתשובת המבקשת לבקשה לאישור תובענה כייצוגית, ולמצער מחיקת חלקים ממנה, וכן מחיקת חוות דעת המומחה וחלק מהנספחים שצורפו אליה.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוסקופף) דחה את הבקשה בנימוק הבא: "הלכה ידועה היא כי אין מקום לכלול בכתב התגובה לתשובה לבקשה לאישור תובענה כייצוגית טענות חדשות אשר לא הועלו בבקשת האישור או ראיות שלא צורפו אליה, אלא אם בית המשפט נתן לכך היתר מראש. אולם, אישור זה לא נדרש כאשר מדובר בטענות וראיות שהן בבחינת "מענה ישיר" לטענות ההגנה שהועלו בכתב התשובה (מבחן זה כונה בפסיקה מבחן המענה הישיר.... על אופן הפעלת מבחן המענה הישיר, ושלושת מבחני העזר שנקבעו בעניינו בפסיקה, עמדתי בעניין סאני בהרחבה, והמעוניין להעמיק יעיין שם. בענייננו, יישום מבחני העזר מוליך למסקנה כי האמור בתגובה לתשובה, לרבות בחוות דעת המומחה ובנספחים שצורפו לה, מהווים מענה ישיר לתשובת טסלה. אפרט בקצרה. הלכה למעשה, אין מחלוקת של ממש באשר למבחן העזר הראשון, שעניינו באי צירוף טענות וראיות אשר בשקידה ראויה ניתן היה לצרף עוד בבקשת האישור, ואף לא ביחס למבחן העזר השלישי, על פיו יש לבחון מה צפו, או היו יכולים לצפות, מגישי בקשת האישור שיעמוד במוקד המחלוקת בהליך. לזו טענותיה של טסלה מופנית כלפי מבחן העזר השני, לפיו אין לאפשר הוספת ראיות או טענות אשר מוסיפות נדבך משפטי או עובדתי חדש לקו הטיעון שננקט בבקשת האישור. ברם, כפי שציינתי בעניין סאני: שלושת מבחני העזר הללו, כשם כן הם – מבחני עזר. אין הם עומדים בפני עצמם, ואין הם מיועדים להחליף את מבחן המענה הישיר. לפיכך, התקיימות אחד ממבחני העזר הללו, או יותר, אינה מחייבת, מניה וביה, את המסקנה כי כתב התגובה חורג מגדר המותר. כך, למשל, גם אם ייקבע כי ראיה או טענה מסוימת היו אמורות להיכלל בבקשת האישור, וכי מגישי בקשת האישור לא פעלו בשקידה ראויה (כלומר, אי-עמידה במבחן העזר הראשון), או כי יש בהן כדי להוסיף נדבך עובדתי או משפטי חדש למחלוקת (קרי, אי-עמידה במבחן העזר השני), אך מנגד, כי מגישי בקשת האישור לא צפו ולא צריכים היו לצפות כי טענה או ראיה אלו יידרשו על מנת להשיב לטענות העומדות במרכז טיעוני ההגנה מטעם הנתבע (דהיינו, צליחת מבחן העזר השלישי) – ייתכן עדיין מקום לקבוע שבראיית המכלול, כתב התגובה מהווה מענה ישיר לטענות ולעובדות שהוצגו בכתב התשובה, ולפיכך הוגש כדין (שם, בפסקה 16). בית המשפט קמא התרשם כי זהו המצב בענייננו, וכך סבור גם אני." (החלטה מיום 13.12.2024).

בשם המבקשת: עו"ד דרור קדם, עו"ד רומן מגריל.

תביעה ייצוגית בעילת הרשלנות - גבולותיה

רע"א 397/23 גלידות שטראוס בע"מ נ' ווייאן ג'ובראן ואח'

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה (סגן הנשיא, כב' השופט רון סוקול) במסגרתה אושרה בקשתם של המשיבים לנהל תובענה כייצוגית נגד המבקשת, על רקע דליפת אמוניה ממפעל המבקשת בעיר עכו.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוסקופף) קיבל בחלקה את הבקשה, והורה על ביטול חלק מהחלטת בית המשפט המחוזי ביחס לסיווגו של אירוע הדליפה כעונה על הגדרת "מפגע סביבתי" לפי סעיף 1 לחוק למניעת מפגעים סביבתיים, , תוך מתן הוראות בנוגע להמשך הדיון. מעניינת במיוחד הייתה התייחסות בית המשפט לשאלה העקרונית האם ניתן להגיש תובענה ייצוגית בעילת הרשלנות: "עיון ברשימת התביעות בהן ניתן לנהל תובענה ייצוגית, דהיינו בתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, מלמד כי היא אינה כוללת כל התייחסות לעילת הרשלנות הנזיקית. האם משמעות הדבר כי המחוקק בחר לשלול את האפשרות לנהל תובענה ייצוגית בעילה חשובה זו? התשובה על כך שלילית. תובענות ייצוגיות בעילה של רשלנות מתנהלות כעניין שבשגרה בבתי המשפט, אלא שעל מנת לנהל נדרשים מגישי בקשת האישור להצביע על פרט מתאים ברשימה. לעיתים קרובות אין בכך כל קושי. כך, למשל, כאשר הרשלנות הנטענת היא של עוסק (כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981), והתובענה הייצוגית המוגשת היא בעניין שבינו לבין לקוח, הרי שהעניין נכלל בגדר הפרט הראשון בתוספת השנייה, וניתן לנהל ביחס אליו תובענה ייצוגית... במקרים אחרים, תנאי הסף בו עסקינן מונע ניהול תובענה ייצוגית בגין רשלנות. זהו, למשל, המצב כאשר נטען כי רשות ציבורית התרשלה בשמירת פרטיותם של אזרחים, או גבתה תשלום שאינו בגדר "מס אגרה או תשלום חובה אחר" (פרט 11 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות);... אמור מעתה: האפשרות לנהל תובענה ייצוגית בעילת הרשלנות קיימת, ואולם היא מתוחמת לאותם מצבים בהם הרשלנות הנטענת נופלת לגדר אחד הפרטים המופיעים בתוספת השנייה לחוק." (החלטה מיום 3.11.2024).

בשם המבקשת: עו"ד חגית בלייברג, עו"ד רונן לוי. בשם המשיבים: עו"ד חגי קלעי, עו"ד עוז פנחס.

בשלבי חקיקה – הצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקון מס' 16), התשפ"ד-2024.

הצעת החוק נמצאת בדיון בפני ועדה משותפת של ועדת חוק חוקה ומשפט וועדת הכלכלה לשם הכנתה לקריאה שניה ושלישית. עד כה קיימה הוועדה ארבע ישיבות בנושא. הדיון הבא בועדה קבוע ליום 8.1.2024 והוא יעסוק בתיקונים המוצעים לסעיף 3 לחוק: א. הגבלת הגשת תובענות ייצוגיות כנגד עסקים זעירים ב. העילות בחלק א' לתוספת הרביעית שלגביהן לא יתאפשר לבקש סעד כספי.

רעיונות, הצעות, דעות ומאמרים ניתן לשלוח אלינו למייל: office@rgl.co.il

לרישום לקבלת ניזולטר תובענות ייצוגיות במייל ו/או לעיון בגליונות קודמים היכנסו ללינק:

www.rgl.co.il/newsletter

או סרקו את הברקוד:

הַרְחֵמֵן הוּא יַחְזִיר שַׁבָּתֵנוּ וְשַׁבָּת עֲמֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְיֹצִיאֵנוּ מִכָּל צָרוֹתֵינוּ.
לְרוּחָהּ, וּמֵאֲפֶלֶה לְאוֹרָה בְּקֶרֶב, וְאָמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן.